

Per Karlsson
Trafikplanering
08-508 278 66
per.karlsson@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2010-09-30

Genomförande av trafikmätningar. Svar på skrivelse från Jan Valeskog (S)

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och åberopar tjänsteutlåtandet som svar på denna skrivelse.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Staffan Forsell
Avdelningschef

Sammanfattning

Jan Valeskog framför i en skrivelse att kunskapsbristen är stor om hur trafikflöden i Stockholm ser ut i jämförelse med innan trängselavgifterna infördes, vilka som färdas med fordon i staden, start- och målpunkter samt hur Stockholmarens boendeparkeringvanor ser ut. Kontoret anser att kunskapen om flöden på stadens gator innan, under och efter införandet av trängselavgifterna är mycket god. Varje år genomförs omfattande trafikmätningar. Dels genomförs regelbundna mätningar av fordonstrafiken i oktober, dels sker mätningar kontinuerligt under året för att stödja övriga delar av kontorets verksamhet. Kontoret genomför också s.k. nummerskrivningar där trafikanternas färdvägar mellan olika platser undersöks.

Bilaga 1: Skrivelse om genomförande av trafikmätningar i Stockholm

Kunskap om boendeparkeringsvanor finns i form av antal beviljade dispenser och regelbundna mätningar av nyttjandegraden. Införandet av trängselavgifterna och den stora mängd data från trängselportalerna som finns tillgänglig sedan 2006 har ytterligare förbättrat kontorets kunskap om trafikflöden i Stockholm.

Bakgrund

Jan Valeskog framför i skrivelsen (Genomförande av trafikmätningar i Stockholm, DNR T2010-310-0228) att kunskapsbristen är stor om hur trafikflöden i Stockholm ser ut i jämförelse med innan trängselavgifterna infördes, vilka som färdas med fordon i staden, start- och målpunkter samt hur Stockholmnas boendeparkeringsvanor ser ut. Jan Valeskog föreslår att trafikkontoret initierar undersökningar samt bättre informerar allmänheten om trängselavgifternas effekter på stockholmstrafiken, vilka som färdas på gatorna, start- och målpunkter samt boendeparkeringsvanor (se bilaga 1).

Trafikkontorets synpunkter

Insamling av trafikdata

Trängselskatteportaldata

Sedan trängselskattesystemet etablerades är det möjligt att löpande ta ut statistik från detta. Trafikkontoret har direktkoppling till Transportstyrelsens databas och tar vid behov ut statistik om passager. Flöden i trängselskatteportalerna är en god indikator för trafikutvecklingen i stort och ger främst möjlighet att studera hur trafiken varierar över tid, t ex dygn, månad eller år, eftersom systemet rullar alla vardagar utom under juli månad.

Med data från trängselskattesystemet är det möjligt att göra specialstudier som belyser varifrån trafikanterna kommer. Sådana studier har genomförts och presenterades på postnummernivå. Sådana analyser ger en god bild av vilka som nyttjar stadens gatunät. Materialet finns tillgängligt på stadens hemsida. (www.stockholm.se/trangselskatt)

En brist i informationen från trängselskatteportalerna har varit att de endast registrerar flöden mellan 06-19, dvs 30 minuter före och efter trängselskatteperioden (06:30-18:30 vardagar). Detta innebär alltså att systemet inte kunde leverera någon information om passager på kvällar och helger. Trafikkontoret har deltagit i teknikutvecklingen av systemet och delfinansierat en lösning som

innebär att det nu är möjligt att få information om antal fordonspassager dygnet runt, året runt. Denna information tas från en del av portalen som inte registrerar fordonens nummerskylt utan endast själva fordonspassagen.

En annan brist i informationen från trängselskatteportalerna är att den återspeglar enbart just trafikrörelserna över själva snittet. Det ger således inte någon information om trafiken på andra ställen i staden eller regionen. För att komplettera kunskapen om trafikens utveckling krävs därför att ytterligare mätningar görs på andra platser.

Fasta mätstationer

För att komplettera informationen från trängselskatteportalerna har kontoret installerat ett antal fasta mätstationer som året runt, dygnet runt mäter trafikflöden genom nedfrästa slingor i vägbanan.

Oktobermätning

I oktober månad varje år genomför trafikkontoret omfattande trafikmätningar i hela stadens trafiksystem. Dessa mätdata ligger till grund för sammanfattande analyser och slutsatser om trender och utveckling av stadens trafiksystem. Dessa sammanfattande analyser presenteras årligen för Trafik- och renhållningsnämnden. Oktobermätningarna utgör även underlag till olika specialstudier avseende trafikutvecklingen samt för planering, såväl på lokal nivå som på en strategisk regional nivå.

Från och med oktober 2004 utökades dessa mätningar och analyser för att även täcka delar av trafiken utanför staden och med inriktning mot analyser av trafiken med avseende på trängselskatteförsöket. Dessa mätningar och analyser ersatte delvis de tidigare oktobermätningarna och var även betydligt mer omfattande. Sådana mätningar genomfördes för perioderna oktober 2004, april 2005 och oktober 2005, för att beskriva trafiksituationen innan trängselskatteförsöket, i april 2006 för att beskriva situationen under försöket samt oktober 2006 för att beskriva trafiksituationen efter försöket. Programmet har redovisats i sin helhet till Trafik- och renhållningsnämnden 2007-06-12, *"Trängselskattens införande, konsekvenser och förslag till uppföljning"*, DNR T2007-312-01771. Sedan 2007 genomför kontoret årsvisa oktobermätningar med den utökade mätplanen som initierades i samband med trängselskatteförsöket.

MCS-data

På Essingeleden och i Södra Länken finns ett system som kallas MCS, motorway control system. Systemet är synligt för trafikanterna som svarta boxar som sitter monterade på portaler över vägen. Systemet har flera syften, men det vanligaste är

att det används för att tillfälligt ändra hastighetsrekommendationerna för en vägsträcka eller för att stänga av ett körfält, vid t ex vägarbeten eller eskorter. Systemet kan även användas för att följa trafiken på vägen. Genom sensorer i boxarna kan både antal bilar och dess hastighet mätas. Det sker ingen identifikation av fordon eller förare, men det ger en tämligen god bild av hur många som använder vägen och hur väl trafiken flyter vid olika tillfällen. Systemet används löpande för trafikövervakning och styrning av Trafik Stockholm, men data levereras också till Trafikkontorets trafikdatabas för att kunna sammanställas, analyseras och presenteras. T ex som en graf över utvecklingen på Essingeleden eller Södra länken, dag för dag eller år för år.

Övriga trafikflödesmätningar

Som stöd för kontorets verksamheter genomförs vid behov tillfälliga trafikmätningar med mobil mätutrustning under större delen av året. Dessa mätningar sker på beställning av övriga enheter på kontoret, och i viss mån andra förvaltningar, och används som underlag för trafikplanering. Vid dessa mätningar registreras flöde, hastighet och andel tung trafik. Samtliga sådana mätningar lagras i stadens trafikdatabas.

Kontoret genomför också olika typer av nummerskrivningar där trafikanternas färdvägar undersöks. Dessa sker framförallt manuellt med trafikobservatörer som registrerar fordonsrörelser mellan två punkter. Förutom detta innehar kontoret även mobila kamerasystem som kan användas för mer omfattande undersökningar.

Restidsmätningar

För att följa utvecklingen av framkomligheten har kontoret under flera år analyserat restider mellan olika punkter i staden. Denna information lagras i kontorets trafikdatabas.

Resvanor

Kontoret har tillgång till omfattande resvaneundersökningar som utförs av Trafikanalys (tidigare SIKa). I undersökningen ingår bakgrundsfrågor om individen och hushållet samt om användning av kommunikationsmedel. Kontoret delfinansierar projektet och ett särskilt utökat Stockholmsurval kommer att bearbetas och redovisas. Undersökningen beräknas vara klar under 2011.

Parkering

På kontorets uppdrag genomför Utrednings- och statistikkontoret regelbundet undersökningar om boendeparkeringsvanor i staden. Detta sker genom att mäta nyttjandegraden av beviljade dispenser.

Cykelmätningar

Under juni månad varje år genomför kontoret mätningar av cykeltrafiken vid ett antal mätpunkter. Dessa statistik bearbetas och sammanställs i en årlig rapport.

Gångtrafikmätningar

I samband med olika trafikplaneringsutredningar inför t ex ombyggnader eller i samband med programarbeten inför mer omfattande omvandling av stadsmiljön genomför kontoret räkningar av gångtrafikanter som går längs en gata och som korsar den.

Nyttotrafik

Med nuvarande metoder är det svårt att exakt särskilja nyttotrafik från övrig trafik. Kontoret håller med om att detta är ett område där bättre metoder skulle kunna tas fram. Diskussioner har förts med forskare och konsulter för att möjliggöra framtagandet av nya metoder.

Presentation av trafikdata

Årlig rapport om flöden och framkomlighet

Varje år presenterar kontoret en uppföljning av flöden och framkomlighet i Stockholmstrafiken. Detta sker i en sammanfattande rapport som beskriver trender och utveckling samt resonerar om sannolika förklaringar till olika förändringar, baserat på kontorets kunskap om olika händelser som påverkar trafikflöden och framkomlighet. Innehållet i rapporten baseras på data från trängselskatteportalerna, oktobermätningen, MCS och restidssystemet. Rapporten kvalitetsgranskas av den expertgrupp som kontoret knutit till sig för detta. Expertgruppen består av några av landets ledande professorer och seniorkonsulter inom trafikanalys. Rapporten presenteras för nämnden och läggs ut på stadens hemsida.

Detaljerad information

Resultatet av oktoberundersökningen publiceras i sin helhet varje år på stadens hemsida. Denna rapport riktar sig främst till forskare och trafikplanerare. Den

innehåller mättningsresultat gata för gata och även aggregerat på olika snitt och sektorer.

Kontoret besvarar också regelbundet ett stort antal frågor från allmänheten, konsultföretag och media om trafikflöden och annan trafikdata.

Trafikdatabas

Kontoret har tillsammans med Göteborg låtit utveckla ett nytt verktyg för att administrera en trafikdatabas innehållande all historisk trafikdata samt nya mätningar från trängselskatteportaler, oktobermätningar, mobila trafikmätningar, MCS och restidsanalyser.

En del av projektet syftar till att ta fram en publik trafikdatabas som allmänheten via stadens hemsida kommer att ha tillgång till.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på skrivelsen överlämna och åberopa detta tjänsteutlåtande.

Slut